



## Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

27 юни 2013 година\*

„Електронни съобщителни мрежи и услуги — Директива 2002/20/ЕО — Членове 12 и 13 — Административни такси и такси за правата за ползване — Приложима такса за мобилните телефонни оператори — Национална правна уредба — Метод за изчисляване на таксата — Процент от разходите, заплатени от потребителите“

По дело C-71/12

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Qorti Kostituzzjonali (Малта) с акт от 17 януари 2012 г., постъпил в Съда на 10 февруари 2012 г., в рамките на производство по дело

**Vodafone Malta ltd.,**

**Mobisle Communications ltd.**

срещу

**Avukat Ġenerali,**

**Kontrollur tad-Dwana,**

**Ministru tal-Finanzi,**

**Awtorita' ta' Malta dwar il-Komunikazzjoni,**

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: г-н М. Pešič, председател на състав, г-н К. Lenaerts, заместник-председател на Съда, изпълняващ функциите на съдия на трети състав, г-н Е. Jarašiūnas (докладчик), г-н А. Ó Caoimh и г-н С. G. Fernlund, съдии,

генерален адвокат: г-н N. Jääskinen,

секретар: г-жа L. Hewlett, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 30 януари 2013 г.,

\* Език на производството: малтийски.

като има предвид становищата, представени:

- за Vodafone Malta ltd., от г-н I. Refalo, г-н M. Refalo, L. Hurst, г-н J. Pavia и г-жа M. Borg, avukati, както и от г-жа M. Hall, QC,
- за Mobisle Communications ltd., от г-н F. Galea Salomone, в качеството на представител, подпомаган от I. Gauci и R. Tufigno, avukati,
- за Awtorita' ta' Malta dwar il-Komunikazzjoni, от L. Cassar Pullicino и P. Micallef, avukati,
- за малтийското правителство, от г-н P. Grech, г-жа D. Mangion и г-жа V. Buttigieg, в качеството на представители,
- за испанското правителство, от г-жа N. Díaz Abad, в качеството на представител,
- за френското правителство, от г-н G. de Bergues и г-н J.-S. Pilczler, в качеството на представители,
- за Унгария, от г-н M. Z. Fehér, г-жа K. Szíjjártó и г-н Á. Szilágyi, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от г-н G. Braun, г-н K. Mifsud-Bonnici и г-жа L. Nicolae, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

### Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 12 и 13 от Директива 2002/20/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 година относно разрешението на електронните съобщителни мрежи и услуги („Директива за разрешение“) (ОВ L 108, стр. 21; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 35, стр. 183).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Vodafone Malta ltd. (наричано по-нататък „Vodafone Malta“), Mobisle Communications ltd. (наричано по-нататък „Mobisle Communications“) и Avukat Ġenerali (главен прокурор), Kontrollur tad-Dwana (митнически контролор), Ministru tal-Finanzi (министър на финансите) и Awtorita' ta' Malta dwar il-Komunikazzjoni (Служба за съобщенията, Малта) по повод събиране на акциз.

### Правна уредба

#### *Правото на Съюза*

- 3 Съображения 30 и 31 от Директивата за разрешение гласят:  
„(30) Върху доставчиците на електронни съобщителни услуги могат да се налагат административни такси, с цел да се финансират дейностите на националните регулаторни органи във връзка с управлението на системата за разрешение и предоставянето на права за използване. Такива такси следва да бъдат ограничени, за да покриват [само реалн]ите

административни разходи за тези дейности. За тази цел следва да бъде създадена прозрачност на приходите и разходите на националните регулаторни власти чрез годишно отчитане на общия размер на събраните такси и административните разходи. По такъв начин предприятията могат да проверяват дали административните разходи съответстват на таксите.

(31) Системите за административни такси следва да не опорочават конкуренцията или да създават пречки за навлизането на пазара. С общата система за разрешение вече няма да бъде възможно административните разходи и оттам таксите да бъдат отнасяни към отделните предприятия, освен при предоставянето на права за използване на номера, радиочестоти и права за изграждане на инфраструктура. Приложимите административни такси следва да отговарят на принципите на общата система за разрешение. Пример за справедлива, проста и прозрачна алтернатива за критериите за [разпредел]яне на [таксите] може да бъде формула за разпределение[, свързана с оборота]. Когато административните такси са много ниски, може да бъде уместно също така използването на фиксираните такси или такси, които са комбинация от фиксирана основа и елемент, свързан с оборота“.

4 Съгласно член 1 от Директивата за разрешение, озаглавен „Цел и приложно поле“:

„1. Целта на настоящата директива е да създаде вътрешен пазар на електронните съобщителни мрежи и услуги чрез хармонизация и опростяване на правилата и условията за разрешение, за да се улесни тяхното предоставяне на територията на цялата Общност.

2. Настоящата директива се прилага за разрешителните за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и услуги“.

5 В член 2, параграф 2, буква а) от тази директива е дадено следното определение:

„общо разрешение“ означава правна рамка, установена от съответната държава членка, която осигурява права за предоставяне на електронни съобщителни мрежи или услуги и определя специфичните за сектора задължения, които може да се прилагат за всички или за някои видове електронни съобщителни мрежи и услуги в съответствие с настоящата директива“.

6 Член 12 от посочената директива, озаглавен „Административни такси“, има следното съдържание:

„1. Всички административни такси, наложени върху предприятията, които предоставят услуга или мрежа по общото разрешение, или на които е било предоставено право на използване:

а) по размер покриват единствено административните разходи за управлението, контрола и изпълнението на общата лицензионна схема и правата за използване и специфичните задължения, както е посочено в член 6, параграф 2, които могат да включват разходи за международно сътрудничество, хармонизация и стандартизация, анализ на пазара, проследяване на съответствието и други видове пазарен контрол, както и регулаторната дейност по подготовката и въвеждането в сила на вторичното законодателство и административните решения като например решенията за достъп и взаимосвързаност; и

б) се налагат на отделните предприятия обективно, прозрачно и пропорционално, което свежда до минимум допълнителните административни разходи и съпътстващите такси.

2. Когато налагат административни такси, националните регулаторни власти публикуват годишни прегледи на административните си разходи и общия размер на събраните такси. В светлината на разликата между общия размер на таксите и административните разходи се внасят съответните корекции“.

- 7 Член 13 от Директивата за разрешение, озаглавен „Такси за права за използване и права за изграждане на инфраструктура“, гласи:

„Държавите членки могат да разрешат на съответните компетентни органи да налагат такси за правата за ползване на радиочестоти или номера или правата за изграждане на инфраструктура в случаите на обществена или частна собственост, които отразяват потребността от гарантиране на оптималното използване на тези ресурси. Държавите членки гарантират, че такива такси са обективно обосновани, прозрачни, недискриминационни и пропорционални на предназначенията им цел, като вземат предвид целите, посочени в член 8 от Директива 2002/21/ЕО [на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 година относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги (Рамкова директива) (ОВ L 108, стр. 33; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 35, стр. 195)]“.

#### *Малтийското законодателство*

- 8 Закон № II от 2005 г. — Закон за изпълнението на различни бюджетни и други административни мерки (Att Numru II ta' 1-2005 — Att biex jimplimenta diversi miżuri ta' l-Estmi u biex jipprovdi għal miżuri amministrattivi oħra) (*Gazzetta tal-Gvern ta' Malta* бр. 17 734, 1 март 2005 г., наричан по-нататък „Закон № II от 2005 г.“) въвежда с член 40 акциз със ставка от 3 % за услугите за мобилна телефония (абонаменти и предплатени ваучери за презареждане), а с член 41 се приема наредба за услугите за мобилна телефония.
- 9 Относно посочената наредба текстът на член 41 от Закон № II от 2005 г. гласи:

#### „ЧАСТ Г

#### Наредба за услугите за мобилна телефония

1. Заглавието на настоящата наредба е „Наредба за услугите за мобилна телефония“.
2. Настоящата наредба се прилага за всички приходи от мобилни телефонни услуги съгласно член 4.
3. Мобилните телефонни оператори се регистрират при контрольора съгласно Закона за акцизите, наричан по-нататък „Закон“.

4. Акциз се начислява по всички суми, събирани от мобилните телефонни оператори за предоставяните от тях услуги, включително абонаменти и ваучери за презареждане,

като понятието „оператор“ се използва съгласно определението по член 2 от Закона за (правилата относно) електронните съобщения,

като освен това за следните услуги не се дължи акциз:

- а) обаждане в роуминг към собствената мрежа;
- б) приходи от взаимно свързване;
- в) парични дарения от дарителя на надарения под формата на услуги, предоставяни от мобилен телефонен оператор;
- г) безплатни минути.

5. Лицето, фирмата, персоналото или капиталово дружество, надлежно регистрирано при контролора, отговаря за внасянето на акциза съгласно член 3 от Закона, когато същият стане изискуем.

6.

(1) Документацията за приходите от услугите, които се облагат с акциз по силата на настоящата наредба, при необходимост се предоставят на контролора за проверка.

(2) На контролора се представя извлечение с информация за приходите от услугите, които се облагат с акциз по силата на настоящата наредба, за определения от него период.

(3) Отчетните периоди са с продължителност три месеца или, по разрешение на контролора, по-дълъг период от време, или са с определена по друг начин продължителност, като в срок от 30 дни след изтичането на съответния отчетен период до контролора се подава отчетна декларация.

(4) За нарушение на настоящата наредба наказателно отговорното лице, признато за виновно, се наказва с глоба в размер до 500 лири“.

### **Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос**

- 10 Vodafone Malta и Mobisle Communications са оператори на пазара за далекосъобщителни услуги в Малта, където притежават общи разрешения за предоставянето на услуги за мобилна телефония.
- 11 От акта за преюдициално запитване е видно, че по инициатива на Vodafone Malta и Mobisle Communications на 19 април 2005 г. започва производство пред Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (първо отделение на гражданския съд) за отмяната на членове 40 и 41 от Закон № II от 2005 г., тъй като посочените членове, доколкото въвеждат събирането на акциз във връзка с някои услуги за мобилна телефония, са в разрез с членове 12 и 13 от Директивата за разрешение.
- 12 Първоинстанционният съд отхвърля искането на Vodafone Malta и на Mobisle Communications. Той приема, от една страна, че въвеждането на оспорвания акциз не е в нарушение на Директивата за разрешение, тъй като в резултат от прилагането ѝ не се забранява на държавите членки да въвеждат други освен посочените в нея налози върху предоставяните от далекосъобщителни оператори услуги. От друга страна, първоинстанционният съд приема, че след като посоченият налог се изчислява не спрямо оборота на оператора, а въз основа само на цената на някои предоставяни от него услуги за ползване от потребителите, фактът, от който възниква акцизът, е не даването на разрешение на оператора да предоставя услугата, а нейното използване.
- 13 На 10 декември 2008 г. Vodafone Malta и Mobisle Communications обжалват това решение пред Qorti Kostituzzjonali. Пред него те отново поддържат, че разглежданият акциз трябва да се отмени, тъй като е в противоречие с Директивата за разрешение, доколкото държавите членки нямат право да налагат такси или налози, различни от предвидените с тази директива и от таксите с общо приложение.
- 14 Според тях обаче разглежданият акциз върху услугите за мобилна телефония не е такса с общо приложение, а е специфичен по естеството си налог, отнасящ се единствено за мобилните телефонни оператори.

- 15 Ответниците в главното производство твърдят, че акцизът, предвиден в Закон № II от 2005 г., е отделен и независим от административните такси, описани в членове 12 и 13 от Директивата за разрешение. Те считат, че е налице такса, основаваща се на използването на услуги от потребителя, която се събира от съответното предприятие, както и че този акциз се отличава от таксите, разгледани в Решение от 18 септември 2003 г. по дело Albacom и Infostrada (C-292/01 и C-293/01, Recueil, стр. I-9449).
- 16 В светлината на Решение от 8 септември 2005 г. по дело Mobistar и Belgacom Mobile (C-544/03 и C-545/03, Recueil, стр. I-7723) Qorti Kostituzzjonali изразява известни съмнения относно обхвата на Директивата за разрешение и иска да установи дали тя изключва въвеждане на такса, която се отнася непосредствено за определени услуги, предоставяни от мобилните далекосъобщителни оператори.
- 17 При тези условия Qorti Kostituzzjonali решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Забраняват ли разпоредбите на Директива[за разрешение], и по-специално членове 12 и 13 от нея, на държавите членки да налагат данъчна тежест на операторите на мобилни далекосъобщителни услуги, която

- а) представлява данък, наречен акциз, въведен по силата на национална правна уредба;
- б) изчислява се като процент от сумите, събирани от мобилните телефонни оператори от техните потребители за предоставяните им от тях услуги с изключение на освободените по закон услуги;
- в) заплаща се индивидуално на мобилните телефонни оператори от техните потребители, след което всички оператори, предлагащи мобилни телефонни услуги, предават сумата на митническия контролор, като въпросната сума се дължи единствено от операторите, а не от други предприятия, включително предоставящи други електронни съобщителни мрежи и услуги?“.

#### **По преюдициалния въпрос**

- 18 С въпроса си запитващата юрисдикция иска да установи по същество дали членове 12 и 13 от Директивата за разрешение трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, по силата на която операторите, предлагащи услуги за мобилна телефония, дължат данък, наречен „акциз“, който представлява процент от сумите, които събират от потребителите на тези услуги.
- 19 В началото следва да се отбележи, че член 13 от Директивата за разрешение съдържа правила във връзка с налагането на такси за правата за използване на радиочестоти или номера или правата за изграждане на инфраструктура в случаите на обществена или частна собственост. За сметка на това, видно от акта за преюдициално запитване, събирането на налог, наречен „акциз“, чиято основа представляват всички плащания, получавани от мобилните телефонни оператори за предоставяните от тях услуги, каквато е предмет на разглеждане в главното производство, е свързано с „предоставянето на услуги за мобилна телефония“. Следователно член 13 от Директивата за разрешение е ирелевантен за главното производство.
- 20 Във връзка с член 12 от Директивата за разрешение следва да се напомни, че същата предвижда не само правила относно производствата за предоставяне на общи разрешения или права за ползване на радиочестоти или номера и относно съдържанието на тези разрешения, а и правила относно естеството и дори размера на свързаните с посочените производства парични



задължения, които държавите членки могат да налагат на предприятията в сектора на далекосъобщителните услуги (вж. по аналогия Решение по дело Albacom и Infostrada, посочено по-горе, точки 35 и 36, както и Решение от 21 юли 2011 г. по дело Telefónica de España, C-284/10, Сборник, стр. I-6991, точка 18).

- 21 В тази връзка от текста на член 12 от Директивата за разрешение е видно, че държавите членки могат да налагат на предприятията, които предоставят услуга или мрежа в рамките на общо разрешение или на които е предоставено право на ползване на радиочестоти или номера, само административни такси, които по размер покриват единствено административните разходи за управлението, контрола и изпълнението на общата лицензионна схема, правата за използване и специфичните задължения, както е посочено в член 6, параграф 2 от тази директива.
- 22 При това положение административните такси, посочени в член 12 от Директивата за разрешение, имат характера на възнаграждение, тъй като, от една страна, могат да се налагат единствено за оказвани от националните регулаторни органи услуги в полза на операторите на електронни съобщителни услуги, във връзка по-специално с общото разрешение или предоставянето на право на ползване на радиочестоти или номера, и от друга страна, те трябва да покриват административните разходи, възникнали във връзка с посочените услуги.
- 23 В този смисъл съгласно постоянната практика на Съда, по-специално във връзка с налаганите от държавите членки административни такси на операторите, притежаващи общо разрешение по член 12 от Директивата за разрешение, целта на същите може единствено да бъде покриването на административните разходи, свързани с четири административни дейности, а именно издаването, управлението, контрола и прилагането на приложимата обща лицензионна схема (вж. по аналогия Решение по дело Telefónica de España, посочено по-горе, точка 22).
- 24 От изложеното следва, че такса, при която фактът, от който възниква, е свързан с процедурата по общо лицензиране, позволяваща достъп до пазара на електронни съобщителни услуги, попада в приложното поле на член 12 от Директивата за разрешение. Държавите членки трябва да обезпечат, че подобна административна такса ще се налага единствено за целите по член 12 от Директивата за разрешение и ще отговаря на посочените в него условия.
- 25 Обратно, такса, при която фактът, от който възниква, не е свързан с процедурата по общо лицензиране, позволяваща достъп до пазара на електронни съобщителни услуги, а е свързана с използването на услугите за мобилна телефония, предоставяни от операторите, и която окончателно се поема от техния потребител, не попада в приложното поле на член 12 от Директивата за разрешение.
- 26 Всъщност следва да се отбележи, че в точки 35 и 36 от Определение от 15 декември 2010 г. по дело Agricola Esposito (C-492/09) Съдът приема, че Директивата за разрешение не се прилага за такса във връзка с използването на крайни съоръжения за мобилна наземна публична радиовръзка, при положение че нейната основа не е предоставянето на електронни съобщителни мрежи и услуги и че частното използване на услуга за мобилна телефония от абоната не предполага предоставянето на електронна съобщителна мрежа или услуга по смисъла на посочената директива.
- 27 В настоящия случай, видно от акта за преюдициално запитване, разглежданият в главното производство налог се нарича „акциз“, налага се не на всички оператори на електронни съобщителни услуги, притежаващи общо разрешение, а единствено на операторите, които предоставят услуги за мобилна телефония, и представлява процент от сумите, събирани от тези оператори от потребителите на посочените услуги. Освен това запитващата юрисдикция посочва, че този налог се „заплаща [...] индивидуално на мобилните телефонни оператори от техните потребители, след което всички оператори, предлагащи мобилни телефонни услуги,

предават сумата на митническият контролор, като въпросната сума се дължи единствено от операторите, а не от други предприятия, включително предоставящи други електронни съобщителни мрежи и услуги“.

- 28 С оглед на тези обстоятелства се установява, че разглежданият в главното производство налог наподобява данък върху потреблението, което следва да се провери от запитващата юрисдикция. Ако в действителност това е така, посоченият налог не попада в приложното поле на член 12 от Директивата за разрешение.
- 29 С оглед на всички изложени съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 12 от Директивата за разрешение трябва да се тълкува в смисъл, че допуска правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, по силата на която операторите, предлагащи услуги за мобилна телефония, дължат такса, наречена „акциз“, която представлява процент от сумите, които събират от потребителите на тези услуги, при условие че фактът, от който възниква таксата, не е обвързан с процедурата по общо лицензиране, позволяваща достъп до пазара на електронни съобщителни услуги, а е обвързан с използването на услугите за мобилна телефония, предоставяни от операторите, и в крайна сметка таксата се поема от потребителя на тези услуги, което следва да се провери от запитващата юрисдикция.

### **По съдебните разноски**

- 30 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

**Член 12 от Директива 2002/20/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 година относно разрешението на електронните съобщителни мрежи и услуги („Директива за разрешение“) трябва да се тълкува в смисъл, че допуска правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, по силата на която операторите, предлагащи услуги за мобилна телефония, дължат такса, наречена „акциз“, която представлява процент от сумите, които събират от потребителите на тези услуги, при условие че фактът, от който възниква таксата, не е обвързан с процедурата по общо лицензиране, позволяваща достъп до пазара на електронни съобщителни услуги, а е обвързан с използването на услугите за мобилна телефония, предоставяни от операторите, и в крайна сметка таксата се поема от потребителя на тези услуги, което следва да се провери от запитващата юрисдикция.**

Подписи